

"Al president del MNAC se'

Què li sembla si fem les fotografies davant del Boticelli de casa seva, el Boticelli més important segurament que es conserva avui dia a l'estat espanyol?

—Senyoreta, ho sento, però no pot ser. No vull pas barrejar una cosa amb l'altra. Fem les fotos aquí al despatx o a la biblioteca, com preferiu.

Feia una bona estona que Ramon Guardans seia a la butaca d'escai del seu despatx estil *Ancien Régime* explicant amb tota mena de detalls, el què i el perquè de la seva dimissió irrevocable com a president del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Des del 1991, proposat per l'Ajuntament de Barcelona, n'havia estat el vice-president, i el desembre del 1993, davant la renúncia per "motius personals i professionals" de l'empresari Pere Duran Farell, la Generalitat l'havia nomenat president.

—El que jo he pretès durant aquests anys de mandat és donar tota la importància que li correspon al Patronat del museu. Ja des de la vice-presidència vaig promoure la constitució d'unes comissions de treball, que convocava i presidia jo mateix i que donaven paper i feina als patrons. Quan va arribar de director el senyor Carbonell, em va semblar detectar que l'existència d'aquestes comissions no li agradaven gens. A partir d'aquell moment ja no les vaig tornar a convocar més. Però vaig reunir el ple i la comissió executiva continuament per a tots els temes de l'ordre del dia que es poguessin presentar. Resolucions personals meves no són conscients d'haver-ne pres.

Ramon Guardans, un home de caràcter, tenia atribucions per a manar i ganes d'exercir aquestes atribucions. Retirat de la seva carrera professional d'advocat, disposava de molt de temps per a dedicar-se al MNAC. Hi havia setmanes que despatxava cada dia al museu i havia arribat a assistir a reunions tècniques. Aquest tarannà a un altre home de caràcter i amb ganes de manar com és l'actual director, Eduard Carbonell, no li plaïa gaire, més aviat gens, ja que un control tan directe de cadascun dels seus moviments —havia de donar comptes de tot— el que feia era entrebancar la gestió diària. El poc marge de maniobra que tenia molestava a Carbonell. Els estatuts del museu, redactats en un moment ple de dificultats entorn de la gestió de les infraestructures culturals, només el

La setmana passada Ramon Guardans va deixar la presidència del Museu nacional d'Art de Catalunya. La decisió va causar sorpresa a tots els membres del Patronat del museu. Malgrat que la Generalitat feia mesos que preparava una renúncia digna per Guardans, no esperava que aquest abandonés el càrrec un mes i mig abans de la inauguració de les sales del romànic.

reconeixien com a director artístic i ell aspirava a ser director-gerent. Aquesta era l'única manera que tenia Carbonell de poder decidir els temes del dia a dia, per poder ser més operatiu, avui, quan només falta un mes i mig per reobrir les sales del romànic i encara hi ha alguns aspectes de l'obra endarrerits.

Sorrpreesssaaaa! Ramon Guardans havia convocat una reunió extraordinària del consell rector del museu el dilluns dia 30 a les onze del matí. Pràcticament van assistir tots els representants institucionals (sis nomenats per la Generalitat i sis per l'Ajuntament). Guardans els va posar al corrent de la carta que havia rebut de la secretària general de Cultura, Marta Lacambra, on li adjuntava una proposta d'acords sobre la delegació de funcions envers el director. Guardans es guardava un as a la màniga, però no el va treure fins al final, quan va dir en veu alta que amb anterioritat a la reunió havia enviat una carta al president Pujol i una altra a l'alcalde Maragall anunciant-los la seva dimissió irrevocable.

La sorpresa va ser general. I és que malgrat que la Generalitat havia iniciat una sèrie de passos per tal de frenar l'intervencionisme excessiu d'un president amb massa atribucions i poc discret, en cap moment pretenia fer dimitir Guardans abans de la inauguració del museu, el 13 de desembre.

—Una decisió precipitada, senyor Guardans?

—No tenia més remei. Si no estava d'acord amb la demanda de delegacions que em feien i no les pensava complir, doncs me n'havia d'anar. Perquè haig de dir que al president del MNAC se'l pot cessar, però no se'l pot manar. Ara bé, la Generalitat em va ordenar la delegació de competències. Jo crec que es van confondre de persona. Ja els hi vaig dir a tall de broma: se m'ha passat l'edat de rebre ordres i encara no m'ha arribat l'edat dels càrrecs honorífics. La decisió de dimitir no ha estat precipitada, perquè jo no he determinat ni la data en què s'ha produït ni el fons de la qüestió.

La forma i el fons. Segons explica Ramon Guardans, el 22 de juliol va rebre una carta d'Eduard Carbonell —feia un any que Carbonell era director— on li deia que per poder assegurar l'obertura del romànic el mes de desembre, necessitava que es fes una

pot cessar, però no manar"

modificació dels estatuts, de tal manera que ell com a director tingués les atribucions que fins ara tenia la comissió executiva i la presidència. Apuntava que aquest afer havia de quedar resolt el mes de setembre. "Jo vaig pensar, doncs al mes de setembre ja en parlarem". El president del MNAC al setembre es va posar en contacte amb el conseller per plantejar-li el tema. Guitart va dir: "N'hem de parlar". L'11 d'octubre el conseller convocava una reunió. Hi assistien Marta Lacambra; Josep M. Huguet, director general de Patrimoni; l'advocat de la Conselleria, Raimon Carrasco; el regidor de Cultura, Joaquim de Nadal; Joan Majó, vice-president del MNAC; Eduard Carbonell i Ramon Guardans. Segons aquest darrer: "El conseller va dir que s'haurien de modificar els estatuts per intentar integrar espònsors en la gestió del museu. A més va dir que es podria aprofitar la modificació dels estatuts per augmentar les atribucions del director, perquè fossin més operatives. Jo vaig advertir que això no es podia fer a través de la modificació dels estatuts, perquè les atribucions del Patronat són també decidides per la Llei de Museus. I vaig suggerir la via de la delegació de facultats, cosa que sí que està prevista estatutàriament".

El dia 18 d'octubre Guardans rebia una comunicació signada per Marta Lacambra i amb vist-i-plau del conseller, que instava el president a convocar el consell rector per parlar de l'assignació de les noves funcions del director. Es tracta d'uns acords que faculthen el director per elaborar el pla anual d'actuació del museu, elaborar les propostes d'adquisició de béns museístics, mantenir les relacions exteriors del museu amb d'altres museus nacionals i museus d'art, coordinar l'activitat del museu amb les seves seccions, nomenar i contractar el personal i acordar la subscripció de contractes i convenis de tot tipus (excepte els que impliquin una despesa plurianual de caràcter no recurrent, els que impliquin un compromís econòmic superior al 5% del pressupost anual i els que tinguin per objecte l'adquisició de béns museístics). A Guardans no li plau: "Aquestes no són competències que hagi de tenir un director a títol personal. I aquí hi ha la meva primera dissidència. I no per *puntillos* personalistes, però crec que no és bo concentrar en unes soles mans una tasca complexa com aquesta".

Tanmateix, el que va irritar del tot Ramon Guardans i li va oferir l'oportunitat de donar un cop de porta i marxar del museu, erigint-se com a víctima d'un ultratge, fou la delegació de representació que ell com a president havia de cedir al director. El redactat diu així: "Representar el patronat en qualsevol procediment no judicial davant qualsevol administració, entitat, persona o organisme, públics o privats". Un redactat dur i desproporcionat. Marta Lacambra jura i perjura que la intenció i l'esperit del

Segons explica Ramon Guardans, el 22 de juliol va rebre una carta d'Eduard Carbonell (en la fotografia) -feia un any que Carbonell era director- on li deia que per poder assegurar l'obertura del romànic el mes de desembre, necessitava que es fes una modificació dels estatuts, de tal manera que ell com a director tingués les atribucions que fins ara tenia la comissió executiva i la presidència. Apuntava que aquest afer havia de quedar resolt el mes de setembre.

redactat d'aquest paràgraf no tenia la intenció de forçar la dimissió de Guardans, però al president dimissionari li han servit amb safata un argument sòlid: "A mi m'hauria quedat reservada la representació davant els jutjats i com a conseqüència fins i tot anar a la presó. No oblidis que fa molt poc temps en un museu d'aquesta ciutat a un nen jugant li va caure un capítell a sobre i el va matar. Això té conseqüències penals, mal sigui per negligència. Si això passés al MNAC, el director quedaria indemne de problemes i el que pagaria la pena personal seria el president. A més, tingui en compte que el dia de la inauguració jo només podria saludar oficialment el president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i, si se'l convidés, el director de la Model. Per tots els altres, de qualsevol nivell, jo no exerciria la representació del Patronat".

Per coronar la seva argumentació, Ramon Guardans treu l'espasa i parla de la "raó de fons" de l'afer: "Crec que hi ha una gran pinya formada a la Generalitat al voltant del director. No oblidis que no sols va arribar al museu des del departament de Patrimoni, sinó que durant un període va alternar els dos càrrecs. I tampoc oblidis que la senyora Marta Lacambra era la sots-directora de Patrimoni quan Carbonell n'era el director general. Quina és la *declamation* d'aquest procés? Doncs que el senyor Carbonell té una visió de les seves responsabilitats absolutament omnivalent i diria que totalitària, si no s'interpretés políticament d'una manera pejorativa. No necessita organismes per sobre d'ell ni de control ni de representació i la Generalitat no el vol contradir".

Ningú no ho lamenta. Però la sobtada renúncia de Guardans no ha alterat l'ànim de ningú. És cert que arriba en un mal moment, de fet en plena campanya electoral, a poques setmanes de la inauguració del museu i enmig d'un debat al voltant de l'apropiació per uns i altres de la figura de Francesc Cambó, el seu sogre. Però tant els representants de l'Ajuntament al Patronat com els de la Generalitat, mantenen un ànim asserenat.

Ramon Guardans va arribar al MNAC per ser hereu del llegat Cambó i tenir capacitat per mobilitzar la "societat civil" i engrescar-la en el projecte. Però d'espònsors avui encara no n'hi ha. A més, el seu personalisme i la seva lleugeresa en moments importants -hi ha molta gent que encara recorda la seva singular compareixença a la Comissió de Política Cultural del Parlament el proppassat mes de març- han fet trontollar la seva imatge; la imatge d'un empresari que, com d'altres, cada dia s'acosta més a les posicions del Partit Popular.

L'endemà que Guardans dimités, en cercles museístics es comentava: "El magnífic Botticelli entrarà mai al MNAC?". **Montserrat Serra**